

VEM VAR JESUS?

-Anna-Lisa - Helle-

"Jag har kommit för att tända en eld på jorden; och huru gärna ville jag icke att den redan brunne!"

Lukas 12 : 49.

Kan man ge en historiskt pålitlig bild av den store andlige ledare, som vi kallar Jesus av Nasaret? Det ställer sig mycket svårt. Svårigheterna äro i själva verket så stora, att kritiska forskare rent av tvivlat på att Jesus existerat som verklig historisk personlighet. Man har på allvar varit övertygad om att alltsammans som rör Jesus och hans gärning helt enkelt skulle vara en uppiktad produkt av den första församlingen.

Bland forskare i nyare tid som betvivlar Jesu historiska existens kan nämnas professor Peter Jensen i Marburg som år 1906 utgav ett arbete: "Das Gilgamesj - Epos in der Weltliteratur", vari han velat härleda hela den evangeliska historien ur den Babyloniska Gilgamesj - dikten, som lär vara författad redan under tredje årtusendet före Kristus.

Gilgamesj var en heros, till två tredjedelar gud, till en tredjedel människa, som härskade i den sydbabyloniska staden Erech. Hans många växlande öden är upptecknade på tolv kilskriftstavor, som för omkring hundra år sedan framgrävdes ur Ninives ruinhögar. Nu menar professor Jensen, att denna hjältedikt går igen i folkens litteratur i hela världen, i öster och väster, i norr och söder. Sålunda är hela den gamla - och nytestamentliga historien endast en reproduktion av Gilgamesj-eposet. I överensstämmelse med den babyloniska syndaflodsberättelsens skildring av världens undergång genom floden, står i evangelium Jesu verop över de obotfärdiga städerna Korasin, Betsaida och Kapernaum. Eller en därmed parallell reminiscens: mänsklighetens undergång i den babyloniska sagan motsvaras av svinens och demonernas undergång i Genesaret. Enligt såväl den babyloniska som den gammaltestamentliga syndaflodsberättelsen stannade arken på ett berg, som i den nutestamentliga versionen går igen i det berg på vilket Jesus förklarades. "Jesus-sagan" skulle således vara en israelitisk Gilgamesj-saga. Man har också, fast otillfredsställande, försökt identifiera Jesus med Jeschu ben Panthera, en historisk person, som levde omkring 100 f. Kr.

Andra forskare anser, att man visserligen kan utgå från att det en gång har levat en man vid namn Jesus, till vilken den kristna religionens uppkomst på sätt och vis kan föras tillbaka. Men om mannen själv, hans liv och hans förkunnelse, anser dessa forskare att man ingenting kan veta med absolut visshet. Så komplicerat har förhållandet mellan de olika traditionerna inom den evangeliska litteraturen så småningom blivit, att det inte längre tycks vara möjligt att hitta tillbaka till det ursprungliga.

Finns det då inte några historiska belägg i icke-kristen litteratur beträffande Jesu person? Jo, det gör det, men inte alla kan tillmätas full beviskraft. Allting kan ju förfälskas, så även historien. Det är dock svårt att föreställa sig, att följande, från varandra helt skilda omnämnanden om Jesus, skulle vara konstruerade.

1. I Talmud-traditionen från de två första århundradena; här förutsättes rent av Jesu existens och även hans under, vilka dock tillskrives magi. Även korsfästelsen omtalas här som ett faktum, och i Talmud påträffar man t. ex. de bekanta berättelserna om Jesus som son av Maria och en romersk soldat, om Jesu liv i Egypten o. s. v. I dessa skrifter finns också en mängd ord bevarade, till vilka Jesus säges vara, och mycket väl kan vara, sagesman.

Varför skulle man inte sätta tro till dessa skrifter, som tillkom under de första århundradena e. Kr., och som visar att judarna då inte tvivlade på hans historiska existens?

2. I Flavius Josephus "Judiska antikviteter" i XVIII och XX böckerna.
3. I Plinius den yngres rapport till kejsar Trajanus /111-113/ om "kristianier i Bethynien.
4. I Tacitus Annaler /117/, där det berättas om "Kristus", upphovsmannen till "kristianerna" och korsfäst av Pontius Pilatus.
5. I en av Suetonius skrifter, där han talar om en "Chrestus", som givit upphov till "Messiastumultet" i Rom under kejsar Claudius.

Av dessa berör det först anförda, talmudavsnittet, hela dettas innehåll, de tre sista är endast omnämnande, en kort notis hos Tacitus och en tvivelaktig anmärkning hos Suetonius. Det är den judiske historieskrivaren Flavius Josephus, Josef ben Matthias f. 37-38 e. Kr., romersk medborgare med laglig rätt till Flavius-namnet, som i sin berättelse ger oss det viktigaste belägget. Alla har de länge begrundats av forskarna.

"Judiska antikviteter" är en lärd, klar och kronologisk berättelse i tjugo böcker om judarnas historia från skapelsen till och med år 66 efter vår tideräkning. Josephus anger denna tidrymd vara 5.775 år och 11 månader. Varje boks tidslängd är uträknad för sig. Detta jätteverk anses ha varit fullbordat år 94.

Källorna till de första tolv böckerna är Bibeln och vissa apokryfer. De därpå följande stöder sig på åtskilliga historici - Josephus behärskade hela den då kända litteraturen såsom Strabo, Poseidonios och Nikolaos av Damaskus, Herodes den stores lärare. I tjugonde bokens nionde kapitel skriver Josephus om Jakob, Jesu broder - och denna detaljs äkthet har aldrig betvivlats.

"Han - Festus, landshövdingen - sammankallade Höga Rådet och ställde till doms inför detta brodern till Jesus, som kallade sig Kristus, en man vid namn Jacobus, jämte några andra, som han anklagade och lät stena." Och i adertonde bokens tredje kapitel står följande, som ingen under de gångna tvåtusen åren lyckats stämpla som oäkta.

"Vid denna tid framträdde Jesus, en vis man, om det nu är tillåtet att ens kalla honom en människa. Ty han utförde under bara gärningar, var en lärare för de människor, som med slöto sig till sanningen, och vann många judar och även många hedningar för sig. Denne var Kristus. Och ehuru Pilatus på angivelse av våra främsta män hade låtit korsfästa honom, övergävo de, som från början älskat honom, honom icke. Han visade sig åter på tredje dagen för dem, såsom de gudomliga profeterna hade förutsagt detta och många andra underbara ting om honom. Och intill denna dag leva de kristna, såsom de kallades efter honom, ännu kvar."

Detta vittnesbörd väger tungt då man betänker att det kommer från en icke kristen historiker, från en man, som strax efter Jesu död levde just där Jesus levat, och som omöjligt kunnat undgå att höra talas om honom. Men många forskare betraktar detta citat som förfalskning. Alf Ahlberg ställer sig ytterst tvivlande till dess äkthet i "Har Jesus levat?"

"Lika mycket som talar för äktheten av Tacitus-citatet, lika mycket talar emot åtminstone det förra av ställena hos Josefus. När man besinnar, att litterära förfalskningar vid denna tid voro utomordentligt vanliga och betraktades med helt andra ögon än vi göra, när man vidare tänker på, huru osannolikt det synes, att en rättrogen jude, en farisé som Josefus, skulle kunna yttra sig på detta sätt om Jesus, så återstår knappast någon annan möjlighet än att antaga, att stället antingen är i sin helhet inskjutet eller i varje fall så vanställt, att det är omöjligt att rekonstruera dess verkliga lydelse. I stort sett kan man utan tvekan säga, att de icke-kristna urkunderna äro värdelösa för frågan om den historiske Jesus. Det är ett resultat, som knappast bestrides av någon modern forskare av rang, vilken ställning han än intar till frågan.

Men om också den historiska Jesus-gestalten upplöstes, så kvarstå dock evangelierna och evangeliet. Värde av Jesu lära, hur man nu också vill uppfatta denna, varken ökas eller minskas av den ställning man intar till frågan om den historiska Jesus. De som hävda, att den äkta kristendomen är Jesu lära, icke en lära om Jesus, behöva föga bekymra sig om den frågan. Vi veta mycket litet om Shakespeare, men den saken angår oss icke, när vi fråga oss, vilket värde hans dramer ha. Om mot förmodan en vacker dag det skulle kunna fastslås, att han icke skrivit dem så existera dock dessa dramer, och deras värde förringas icke därigenom. Vi ha på samma sätt evangelierna, vi ha hela den kristna traditionen. I verkligheten beröres den mycket mindre än man tror av vår fråga."

Bland andra moderna forskare ger professor Anton Fridrichsen följande skildring av Jesu livs historia i sin lilla bok "Vem ville Jesus vara?"

"Vad vi veta om honom, är mycket litet: endast några få fakta beträffande hans yttre livsförhållanden kunna fastställas med den säkerhet historien kan nå.

Vi känna närmast på hans föräldrar och hemort, några spridda drag från en kringvandrande predikantverksamhet, några osammanhängande och förvirrade meddelanden om hans död på korset i Jerusalem på en påskhögtid. För övrigt äro vi utan all kännedom om hans livshistoria, både den inre och den yttre. Hans "personlighet", hans själsliga utveckling och karaktär är oss lika obekant som hans utseende. Mätt med den historiska biografins måttstock är Jesus-traditionen ett intressant men otydligt livsfragment. Varje försök att med hjälp av denna tradition teckna en karaktärsbild, skildra ett levnadslopp, måste bli diktning, en fantasibild utan vetenskapligt värde.

Vad som faktiskt föreligger är följande:

En judisk profet och lärare från Galilëen uppträder i sina hemtrakter och förkunnar, att "Gudsriket är nära" och uppmanar sina landsmän att göra bot inför den annalkande domen. Han samlar kring sig en skara lärjungar, vilka följa honom på hans vandringar, varvid han förutom att predika även botar sjuka och besatta genom ord och handpåläggning. Efter några månader häktas han omedelbart utanför Jerusalem, dit han begivit sig till påskfesten. Häktningen, satt i verket av Högsta Rådet, sker i nattens mörker, en av galilëens egna lärjungar visar vägen. Ett hastigt och tumultuariskt förhör slutar med att han dömes till döden genom korsfästelse. Domen exekveras omedelbart.

Och vad säger evangelierna? En jämförelse med aposteln Pauli skrifter är ägnad att bestyrka den evangeliska traditionen. Om man blott diktat och inte haft något att bevara om Jesu förkunnelse, skulle denna sannolikt ha liknat Pauli talesätt, ty han var den mest kände personligheten efter Jesus, men skillnaden mellan bådas sätt att uttrycka sig är betydande. Jämförelsen visar också vilket mäktigt intryck Jesus efterlämnat genom sitt kraftfulla uppträdande och sin märkliga personliga utstrålning.

Vidare verkar det mycket övertygande, att det vid sidan av alla legendariska utsmyckningar också har bevarats många bestämda drag i Jesus-bilden, som omöjligt kan förklaras ur den senare församlingens tro, då de tvärtom står i direkt strid med denna. Det är t. ex. högst otroligt, att församlingen skulle diktat ihop Getsemanescenen i Markus 14:34, som visar Jesus i djupaste själanöd. De första kristna förhärsligade ju tvärtom Jesus som den, som gick i döden med gudomligt lugn och segervisshet. Därför gör Lukas berättelsen mattare, medan Johannes helt förbigår den! Karaktäristiskt är också Jesu yttrande i Markus 10:18. "Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud allena." Eftersom Jesus betraktades som syndfri och gudomlig, är det så gott som omöjligt att förklara hur man kunnat tillskriva honom ett sådant yttrande, om det inte hade sin grund i den historiska verkligheten.

Vad man med sannolikhet kan veta om Jesu liv och verksamhet genom skildringarna i N.T. är följande:

Jesus föddes enligt evangelierna i Betlehem strax före Herodes död år 4 f. Kr. Vår tidräkning, som fastställdes godtyckligt år 500 e. Kr. av munken Dionysius exiguus, /den lille/ är alltså missvisande. Jesu rätta födelseår är möjligen år 7 f. Kr. Professorn vid universitetet i Erlangen, Ethelbert Stauffer, förklarar att enligt Keplers undersökningar ingick Jupiter och Saturnus en mycket nära konstellation med varandra vid denna tid och att "hans stjärna syntes i öster" betyder att Betlehemsstjärnan uppträdde som morgonstjärna på himlen d. v. s. i öster.

Även andra Mästares födelse bebådades av en stjärna.

En stor stjärna på himlen förkunnade att Krishna skulle födas och han dyrkades och hedrades omedelbart av magera, som förde gåvor till honom. De gamla berättelserna meddelar, att gåvorna bestod av sandelträ och rökelse.

Vid tiden för Buddhas födelse visade en stor, rörlig stjärna på himmelen hans gudomlighet och de vise männen besökte hans födelseplats, ägnande honom sin hyllning och överlämnande skänker.

Kong-fu-tses födelse förkunnades genom en stor stjärna, som observerades av vise män, som fann platsen för barnets födelse genom stjärnans rörelse och gick dit och ägnade det sin hyllning. Samma skildring finner man beträffande den persiske frälsaren Mithras och många, många andra.

Jesus växte upp i den lilla staden Nasaret i Galiléen, där han lärde sig timmermannens yrke. Hans föräldrar hette Josef och Maria, av vilka den förre synes snart ha dött, så att han ej vidare omtalas i evangelierna.

Jesus hade flera syskon, åtminstone ett par systrar och fyra bröder, Jacob, Joses, Judas och Simon, av vilka Jacob efter Jesu död en tid intog en mycket framstående ställning som föreståndare för församlingen i Jerusalem.

Hans offentliga verksamhet inföll på den tid, då Judéen och Samarien stod under romarnas omedelbara förvaltning genom prokuratören Pontius Pilatus samt Galiléen och Pereen lydde under Herodes Antipas, en av Herodes söner, som var romersk vasallfurste. Han synes ha varit svag och opålitlig. Jesus kallade honom "den räven". En annan av Herodes söner, Filippus, som härskade över trakten nordöst om Galileiska sjön, ansågs vara ärlig och hederlig.

Av Jesus offentliga liv kan man i stort sett få fram följande bild:

A. Inledande och förberedande händelser.

Jesu framträdande stod i nära samband med Johannes Döparens framträdande, och han fick sin invigning genom att låta denne döpa sig i Jordan. "Jesu förelöpare", som han också brukar kallas var son till prästen Sakarias och dennes hustru Elisabet, en nära släkting till Jesu moder. Jesus och Johannes Döparen var i själva verket kusiner.

Efter dopet utsattes Jesus för olika frestelser och genomkämpade kampen ensam liksom alla som går vägen. Evangelisternas berättelser härom är alltså beroende av Jesu egna meddelanden. Beskrivningen av frestelserna är symbolisk och de utgår från två förutsättningar:

att Jesus är Messias,

att han är i besittning av utomordentliga gåvor.

1. Öknens frestelse:

Den bestod i frågan, om han ville bruka dessa gåvor för att hävda sig själv och tillfredsställa sina personliga behov.

2. Bergets frestelse:

Om han ville grundlägga ett stort världsrike med Jerusalem som medelpunkt.

3. Timnarnas frestelse:

Om han med yttre undertecken ville övertyga Israel om vem han var.

Jesus avvisade frestelserna i alla dess former och ställde sig därmed från början i motsats till judarnas vanliga messiasföreställningar. Seloterna, en judisk frihetsrörelse, som enligt traditionen uppstått i Galiléen ville öppet uppror mot Rom och hyllade i tur och ordning ett stort antal män, som gav sig ut för att vara Messias eller "Den Smord." Alla dessa Messiaspretendenter dödades emellertid av de romerska myndigheterna. Den siste "Messias", Simon Bar Kochba, stupade för de romerska stormtruppernas svärd i fästningen Bethar, söder om Jerusalem så sent som år 135 e. Kr.

Efter sina genomkämpade frestelser uppsökte Jesus åter Johannes Döparen vid Jordan och vann där sina första lärjungar, Joh. 1:20-51, bland vilka två bröder, Simon petrus och Andreas samt Johannes och Jacob, söner till Sebedeus, alla från Galiléen, serare bildade kärntruppen. Från trakten av Jordans nedre lopp begav sig Jesus åter hem till Galiléen, där han tills vidare slöt sig till sina anhängare och bl. a. deltog i bröllopet i Kana.

Den följande tiden, som upptas av hans egentliga offentliga verksamhet, har troligen bestått av två eller tre år, ifall den i Joh. 5 omtalade festen är att betrakta som en påskfest.

B. Ett- ev. två år - av övervägande yttre framgång.

Sin huvudsakliga verksamhet under denna tid förlade Jesus till Galileén, närmare bestämt till trakten av sjön Genesaret, endast i början och slutet har han besökt Jerusalem. Jesus synes alltså allra först ha uppsökt Jerusalem. och där rensat templet samt bl. a. haft ett märkligt samtal med rådsherren Nikodemus, Joh. 3. På återvägen till Galileén sammanträffade han med den samaritiska kvinnan vid Jakobs brunn, Joh. 4. I Galileén tycks Jesus haft sitt stamhåll i Kapernaum på nördvästra stranden av Genesaret.

Bland hans första här utförda handlingar var utväljandet av en förtrogen krets lärjungar, som skulle vara i hans närhet beständigt för att fostras till hans sändebud, Jesus utvalde till slut 12 sådana förtrogna. Av de tolv var alla utom Lebbeus och Judas av ariskt ursprung och medlemmar av esseernas Brödraskap. Bland judarna fanns många olika sekter; "Nazareerna, nazariterna, kushiterna, fariseerna, sadduceerna, essenerna, boethusianerna och många andra. Lebbeus och Judas var judar med hade övergått till "hedningarnas" religion genom att bli "kättare" och överge många av de judiska läroarna. Kärnan bland Jesu förtrogna bildades av de två brödrapar, som Jesus lärt känna hos Johannes Döparen vid Jordan. I samband härmed började han en predikverksamhet, som hade tre olika former:

1. predikningar eller tal i synagogorna i anslutning till de där lästa heliga skrifterna.
2. fria tal ute i naturen utan anslutning till någon uppläst bibeltext ur G.T.
t. ex. bergspredikan,
3. liknelsetal, varvid Jesus framdrog något exempel på den i naturen eller människolivet härskande ordningen och på så sätt ville lära sina åhörare att tro på en motsvarighet därtill inom Guds rike och inrätta sitt liv därefter.

Men länte detta uppträdde han som en kärleksfull hjälpare, i det han botade flera slags sjukdomar.

Ett konkret ex. på en arbetsdag med predikan och helbrägdagörelse bjuder Mark. 1:32-34. Ett särskilt slags sjuka de s. k. besatta omtalas ofta; de ha troligen motsvarat vad vi betecknar som nervsjuka.

Ett annat utmärkande drag i Jesu uppträdande var, att han personligen tog sig an människors andliga nöd och visade sig som syndarnas vän. Vilket på hans tid tycks ha irriterat "de rättfärdiga" lika mycket som det säkert skulle irritera i våra dagar, om han kom tillbaka! Nedanstående citat ur Matt. 11: 18-19 säger en hel del om hur han kämpade mot människornas småskurenhet och kritiklusta:

"Ty Johannes kom, och han varken äter eller dricker, och så säger man:

"Han är besatt av en ond ande."

Människosonen kom, och han både äter och dricker, och nu säger man:

"Se vilken frossare och vindrinkare han är, en publikaners och syndares vän!"

Mot slutet av det första året har Jesus sänt ut sina 12 lärjungar för att vidare utbreda hans förkunnelse bland folket och i hans namn göra samma barmhärtighetaverk som han, och måhända samtidigt härmed besökte han ensam Jerusalem vid en där firad fest.

C. Ett år av övervägande motstånd och kamp.

Jesus fortsatte under detta år sin verksamhet i Galileén och gjorde för en kort tid även en resa till trakten norr om denna provins. Sedermera drog han sig till Judeén och Jerusalem.

Utmärkande för stämningen visavi Jesus under detta år är ett alltjämt växande motstånd, som till slut stegras till dödlig fiendskap. Krisen tycks ha börjat efter bispisningen av den stora folkskaran öster om sjön Genesaret, då Jesus nekade att gå in på folkets önskan att få göra honom till sin konung.

Till och med bland lärjungarna inträdde nu en allvarlig kris med begynnande avfall. Därefter måste Jesus noga akta sig för allt, som kunde ge anledning till en framstormande folkrörelse till hans förmån. Samtidigt vidgade han den uppkomna klyftan mellan sig och folkets religiösa ledare genom att skoningslöst angripa deras skrymteri, avvisa deras begäran om tecken och under och varna sina lärjungar för dem. Ställningen blev på så sätt allt allvarligare även för lärjungarna och Jesus tecknar

den skarpt i ord sådana som Lukas 14: 24-35. Om stämningen i hans egen själ får man en aning av sådana ställen som Lukas 12:49. Om hans känslor vid avskedet från Genezarets omgivning vittnar orden i Matt. 11:20-24.

Troligen för att undgå fientliga ränker och samtidigt kunna ägna sig åt lärjungarnas fostran begav sig Jesus därpå ut på vandring mot norr, varvid han fick tillfälle att hjälpa den kananeiska kvinnan. Återkommen till sin hemprovins, stannade han först i trakten av Caesarea Phillipi, där Petrus avlade sin bekännelse och tro på Mästaren som Messias; i samband härmed började Jesus förkunna för de sina sitt lidande. En vecka därefter fick tre av hans förtrogna lärjungar uppleva hans förklaring. Redan på hösten synes Jesus ha lämnat Galileén för att i Jerusalem bevista lövhyddohögtiden. Efter att ha stannat i huvudstaden till tempelinvigningens fest, drog han sig tillbaka till trakten av Jordans nedre lopp. Härifrån gjorde han ett kort besök i Betania, varpå han åter drog sig tillbaka till Jordantrakten. Därpå gjorde han ett nytt besök i Betania och efter detta följde hans intåg i Jerusalem, varmed inleddes den sista veckans händelser.

D. Verkan av Jesu uppträdande, de yttre orsakerna till hans död.

Jesus kunde således under den första delen av sin offentliga verksamhet glädja sig åt en stor anslutning bland folket, som i honom igenkände en stor profet, Lukas 7:16, och i vissa ögonblick undrade, om han inte rent av var den väntade förlossaren, Matt. 12:23. Jesu hållning gentemot hela sin samtids messiasförväntningar skapade emellertid alltmera ovisshet rörande hans person.

Och själve Johannes Döparen, som i början dock utpekade honom som Messias, råkade till sist i tvivel, om han var den, som skulle komma, eller om man måste fortsätta att vänta på någon annan, Matt. 11:2-3. Folkets religiösa ledare, de skriftlärd, fann det ytterst betänkligt att Jesus visade likgiltighet för deras fromhetsövningar, fa sta, allmosegivande m.m., hans fria tolkning av sabbatsbudet, hans umgänge med publikaner och syndare, hans utdelning av syndaförlåtelse, hans angrepp på deras skrymteri etc.

Att Jesus till sist kunde dömas till döden, utan att någon vågade uppträda till hans försvar, berodde på att folket, som vid intåget i Jerusalem givit honom sin hyllning, snart svalnade i sin iver, när han ingenting gjorde för att förverkliga idealet av deras Messias, att fariseerna så småningom i honom såg en fara inte bara för deras egen auktoritet, utan också för Israels religion, och att sadduceerna, som hade den största makten i Stora Rådet, fruktade den folkrörelse, som Jesus framkallat då den enligt deras mening lätt kunde ge den romerska ockupationsmakten anledning att gripa in och taga ifrån dem den lilla rest av makt, som de ännu hade, Joh. 11:47-48.

Så långt evangelierna. De har som bekant mycket litet att berätta om Jesu barn-dom och ungdomsår. I brevcirkeln har tidigare framlagts olika teorier om var han tillbringade dessa "de 18 förlorade åren," varför intresserade hänvisas till denna artikel. I denna framhålles bl. a. det buddhistiska inflytandet i Jesu lära och förkunnelse och hur han vandrade till Benares, Rajagriha och andra heliga städer, tills han slutligen drog sig tillbaka till England för att vila till kropp och själ innan han framträdde som religiös förnyare. I en katekes, lärobok i den kristna trons huvudstycken av tysken Fr. Zimmerman heter det också:

"Det är mycket sannolikt, att Jesus av Nasaret, vilkens läror ju står i en så stor överensstämmelse med buddhismen, har från sitt tolfte år och till sitt trettionde, under vilken tid evangelierna icke hava något att berätta om honom, varit lärjunge hos buddhistiska munkar och under deras ledning blivit araha - fullkomlig. Därpå återvände han till sitt hemland för att förkunna den förlossande läran för sitt folk. Denna Jesu lära har sedermera stypats och uppblandats med villfarelser ur judarnas lagbok. Men kristendomens grundläror liksom Jesu hela uppträdande är uppenbart av buddhistiskt ursprung, och den kärleksfulle nasarenen, vilken även varje buddhist skulle skänka sin vördnad, var en araha, som uppnått Nirvana."

Att som en del teologer gör, avvisa alla sådana hypoteser som "löjligen, beroende på klint omdöme", är nog att göra det lite för lätt för sig. Det borde naturligtvis vara deras skyldighet, att försöka klarlägga Jesu liv i sin helhet, men när så inte är fallet borde de vara tacksamma för visat intresse hos andra. Med tanke på att kyrkans egen lära är byggd på ytterst osäker grund, på bristfälliga historiska uppgifter, på kyrkofädernas mer eller mindre förvirrade idéer och på Jesus-traditioner är denna inställning hos kyrkan högst märklig. Legender som legender.

Av Jesus själv finns inga skrifter bevarade; att sluta sig till honom och följa hans intentioner, det var i början att vara kristen.

Han uppfattade inte sin religion som ett grundande av nya dogmer utan som ett heligt inre liv, som växer fram ur gemenskapen med den himmelske Faderh genom hjärtats tro på honom.

Men trots att ingen sagt sanningen skönare och kristallklarare än Jesus har man ändå lyckats förvandla hans sublima lära till en metafysisk L Ä R A O M H O N O M. minst lika invecklad och uppkonstruerad som det teologiska system, vilket han själv så lidelsefullt bekämpade. Ja, man har faktiskt fastslagit just motsatsen av vad han lärde, vilket gör att den som helhjärtat vill följa honom måste kämpa lika mycket mot vår tids skriftlära, fariseerna.

Ett utmärkt exempel är den Augsburgiska bekännelsen, som den kristne måste tro på för att bli evigt "salig". Enligt denna bekännelse kan en människa inte göras ansvarig för sina dåliga handlingar eftersom hon inte kan göra det goda av egen kraft. Denna lära står helt i strid med Jesu lära, ty för honom är människan "gudamänniskan" och skall som sådan själv ta konsekvenserna av sina tankar, ord och gärningar. Genom att uppmana sina lärjungar att vara "fullkomliga såsom eder himmelske Fader är fullkomlig" visar han att han ansåg det vara möjligt för lärjungarna att bli fullkomliga och följaktligen möjligt också för alla andra människor. Allt i hans förkunnelse syftar därför till att göta människan psykiskt ren, hel, självständig, gudalik, genom att lära henne hur hon skall förverkliga det högre Jaget, den verkliga människan.

Det är svårt, nästan omöjligt att värdesätta de olika Mästarna i jämförelse med varandra, men så mycket är väl säkert att ingen givit renare och klarare personligt uttryck för en äkta religiös livsåskådning än Jesus. Därför vill man nog gärna gå direkt till honom själv när man ställer den gamla och evigt nya frågan: Mästare, vem är du?

Som alltid kommer svaret utan någon som helst tvekan, enkelt, värdigt:

Jag är en man, som sagt eder sanningen,
den som jag hört av Gud."

Joh. 8:40.

- - - - -
- - - - -

Copyright: A. L. Helle.
